

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון י"ז - פרשת אחרי תשפ"ד

פר בן בקר כנגד אברהם, כמו שכתוב אצלו (בראשית יח, ז) **וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אֲבָרָהִם, וְאֵיל לְעֵלָה** כנגד יצחק, כמו שכתוב אצלו (שם כב, יג) **וְהִנֵּה אֵיל אַחֵר נֶאֱחָז בְּסֻבְּרֵי, וְשֵׁנֵי הַעֵיזִים שְׁכַתוּבִים בְּהַמֶּשֶׁךְ הַפְּרֶשֶׁה** (ויקרא טז ה) **זִמְמַת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לְחֹטְאֹת** כנגד יעקב, כמו שכתוב אצלו (שם כז, ט) **קַח לִי מִשְׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טוֹבִים**.

הסביר מרן עטרת ראשנו, רבי דוד אביחצירא זיע"א, בספרו 'פתח האוהל', שלא סתם מרומזים האבות דוקא בפסוקים האלו, כל אחד מהם מעורר זכות אחרת שהיתה לכל אחד מהאבות.

וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אֲבָרָהִם, מעורר את מידת החסד, שאברהם אבינו עשה חסד אפילו עם ערבים עובדי עבודה זרה שהוא לא הכיר.

וְהִנֵּה אֵיל אַחֵר נֶאֱחָז בְּסֻבְּרֵי, שנאמר בעקידת יצחק, מעורר את זכות עקידת יצחק, והגבורה הגדולה שיצחק קיים בעצמו, שהוא לא התנגד לעקידה, אפילו שהיה ביכולתו להתנגד, וזה מעורר את מידת הגבורה לזכות עם ישראל.

וְקַח לִי מִשְׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טוֹבִים, שנאמר בלקיחת הברכות מיצחק, מעורר את זכות כיבוד אב ואם, ואת מסירות הנפש הגדולה שהייתה אצל יעקב בלקיחת הברכות, שהיא היתה יותר גדולה ממסירות הנפש של אברהם ויצחק - כשיעקב ציית לאימו - לרבקה, הוא הסכים לאבד את עצמו משני העולמות, כמו שהוא אמר **וְהִבְאִיתִי עֲלַי קְלָלָה וְלֹא בְרָכָה**, שזה איבוד גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, ולכן כנגד יעקב יש שני גדיי עיזים, ולא רק אחד, כי הזכות הזאת כפולה, וגם את הזכות הזאת מעוררים ביום הכיפורים.

יום שישי

עצות לגבור על התאוה

פרשת עריות מתחילה בהקדמה שלא מוצאים כמותה בשאר הציונים של התורה: **דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו**.

הסביר רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם', הסיבה שההקדמה הזאת כתובה דווקא בפרשת עריות היא, שאדם יכול לחשוב לעצמו ולומר, איך אני יתגבר על התאוה הזו, הרי זו התאוה הכי גדולה שיש, איך אדם בשר ודם, יוכל להתגבר על מלאך - על היצר הרע שבוער בתוכו כמו אש יוקדת.

ולכן אומרת התורה לפני זה, שלושה דברים אדם צריך לשים מול עיניו, וכך הוא יוכל לגבור גם על התאוה הזו.

הדבר הראשון זה: **דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם**, שאדם ישים מול עיניו 'שיתיה' לנגדי תמיד, שיזכור מהקב"ה שרואה כל פעולה ומחשבה שלו, וזה עצמו יתן לו כח להתגבר.

הדבר השני זה: **וכמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו**, הסיבה שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים, קרא לנו 'בניו', נתן לנו את התורה, היא ההתרחקות שלנו מהעבירות האלו, ומי שלא שומר אותם ח"ו, יכול לאבד את כל תואר ישראל ובנו של הקב"ה. כשאדם זוכר מה הוא יכול להפסיד אם הוא לא יעמוד בניסיון, זה עצמו נתן לו כח לעמוד בו.

והדבר השלישי זה: **וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו**, כל הקיום שלנו בארץ ישראל זה בגלל הזהירות והשמירה מעריות, ואם חלילה אדם לא נשמר מזה, הוא יכול להגיע לגלות מארץ ישראל ר"ל. וגם הזכירה הזאת נותנת כח לעמוד בניסיון.

וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ כפשוטו, ולמסור את הנפש ממש על קדושת ה', כמו שאמר רבי עקיבא לפני מיתו (ברכות סא:): **כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימנו**, שזו המעלה הכי גבוהה שאפשר להגיע אליה - למות על קידוש ה'.

כותב רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שדבר זה נרמז בתחילת הפרשה, בפסוק **וְיָדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתֵם לִפְנֵי ה' וְיָמָתוּ**, שלא מובן מה נאמר למשה בפסוק הזה, הרי מיד פסוק אחר כך כתוב **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחֲרָי וְאֵל יָבָא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ**, זאת אומרת שבפסוק הראשון אין שום ציווי, אז למה הוא נכתב?

אלא בא לרמז, שמיטה על קידוש ה' - היא זכות, מיד אחרי פטירת בני אהרן כתוב (ויקרא יג) **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דַּבֵּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ**, מביא שם רש"י מאמר חז"ל, שמישה אמר לאהרן 'אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במידועי של מקום ההייתי סבור או בי או כך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני ומכך'.

אבל שנדע שהדברים האלו לא היו רק דברי ניהומים, אלא דברים אמיתיים, שנדב ואביהוא זכו למות על קידוש ה'; התורה כאן כותבת **וְיָדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרָי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן**, ומה הוא אמר לו, **בְּקִרְבָּתֵם לִפְנֵי ה' וְיָמָתוּ**, הסיבה שבני אהרן מתו היתה בגלל **בְּקִרְבָּתֵם לִפְנֵי ה'**, בגלל שהם היו במדרגה הרוחנית הכי גדולה, ולכן הם זכו למות בצורה הכי גבוהה - על קידוש ה'; לקדש את המשכן.

יום רביעי

תנאי התשובה

יום כיפור, הוא היום שנקבע מאת הקב"ה לתשובה סליחה וכפרה, אבל בשביל שהכפרה תהיה מושלמת, צריך כמה תנאים בתשובה.

רבינו 'אביר יעקב' רימז בספרו 'פיתוחי חותם', בפסוק שמדבר על כפרת יום כיפור: **כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה'** **תְּטַהֲרוּ**, את התנאים שצריך לתשובה השלמה:

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, באמת יש כפרה ביום הכיפורים, אבל מתי, רק כש**מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו**, שהאדם יעשה תשובה על כל העבירות, ויקבל על עצמו לא לחזור עליהם בעתיד, **כִּי בִּלְבַד לַעֲתִיד**, זה אחד מעיקרי התשובה הגדולים ביותר, ובלעדיו התשובה לא מקובלת.

עוד תנאי לתשובה זו 'בכיה', שאדם ירבה בבכי ביום הכיפורים, ויתחרט על העבירות שהוא עשה, גם חרטה על העבר זה מתנאי התשובה העיקריים, זה נרמז במילים **כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר**, ראשי התיבות 'בכיה'.

עוד תיקנו רבותינו הקדמונים, להתבודדות על פי סדר האל"ף ב"ת, 'אשמונו בגדנו גזלנו וכו', לתקן את כל אותיות התורה שנפגמו בחטא, **כִּי בַיּוֹם** ראשי תיבות 'כ"ב' - אותיות התורה שנפגמו, והם מתוקנים על ידי הווידי.

וגם נרמז בפסוק חיוב התענית ביום כיפור לילה ויום, שבלי זה בודאי שהתשובה לא מתקבלת, 'מכל' ראשי תיבות 'מתענין לילו יזימו'.

יום חמישי

זכויות האבות ביום הכיפורים

המדרש בפרשה כותב על הפסוק **זֹאת יָבֵא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ כַּפָּר בְּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאֵיל לְעֵלָה**, שהקרבנות של יום הכיפורים מכוונים נגד שלושת האבות, והם מזכירים ומעוררים את זכותם.

יום ראשון

כוונת השליח ציבור בתפילה

אדם שעומד בתפילה לפני הקב"ה ורוצה שהתפילה שלו תתקבל, חייב לכוון את ליבו, ולהתכוון בכך שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. אומר רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' - לא מספיק בכוונה הזו שהוא עומד לפני הקב"ה בלבד, אלא צריך יותר מזה - לחשוב שאין עכשיו בשעת התפילה שום דבר, אלא רק הוא והקב"ה, וכמו שאומרים בהושענות בחג הסוכות 'אני והו הושיעה נא', שעל ידי זה שידע שרק 'אני והו' - אני והקב"ה נמצאים כביכול, אז 'הושיעה נא' יכול לבקש מהקב"ה שתתקבל תפילתו.

ואם כל אדם צריך לכוון את זה, בודאי ובודאי שליח הציבור צריך לכוון כך, שלא מתפלל רק עבורו, אלא גם בשביל כל הציבור ומצויא אותם ידי חובה, וחייב להזהר לכוון שרק הוא והקב"ה כביכול כאן.

ורמז נפלא כותב על זה רבינו 'אביר יעקב': **זֹכֵל אָדָם לֹא יִהְיֶה בַּאֱהָל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקוֹדֶשׁ עַד צֹאתוֹ**. שליח הציבור הוא כמו הכהן הגדול - כמו שהכהן מכפר על בני ישראל, כך השליח ציבור מכפר על בני ישראל. וכמו שהכהן עובד 'באהל מועד' בבית המקדש, כך השליח ציבור מתפלל בבית מקדש מעט - בבית הכנסת.

ואז בשעת תפילתו הוא צריך לכוון **שִׁוְלֵל אָדָם לֹא יִהְיֶה בַּאֱהָל מוֹעֵד** כאילו אין שום דבר בעולם חוץ ממנו והקב"ה, ואת הכוונה הזו צריך לכוון **בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקוֹדֶשׁ עַד צֹאתוֹ** מתחילת התפילה ועד סופה, ואם יעשה כן יזכה שתפילתו תתקבל ויהיה ראוי שיתקיים המשך הפסוק **וְכִיפֹר בְּעוֹד וּבְעוֹד בֵּיתוֹ וּבְעוֹד כָּל קָהַל יִשְׂרָאֵל**.

יום שני

זכירת אש הגיהנום בשעת ניסיון

החיים של האדם מלאים ניסיונות, מהרגע שהוא קם עד שהוא הולך לישון היצר הרע לא עוזב את האדם לרגע, בכל רגע הוא צריך להיות דרוך להילחם איתו, לפעמים הדרך להילחם זה על ידי זכירת אהבת ה' ולפעמים על ידי ראת הרוממות או ראת העונש, אבל יש פעמים שהיצר כל כך מתגבר על האדם ומסיתו לדבר עבירה, שהוא מרגיש שכבר לא יכול להתגבר מרוב אש התאוה שבוערת בו על ידי היצר הרע.

על זמן כזה כותב רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' בפרשת מקץ, הדרך היחידה להתגבר על היצר, זה לחשוב ולדמיין כאילו אש הגיהנום הולכת לקראתו ובאה לשרוף אותו אם לא יצליח לעמוד בניסיון, ואז אם מתגבר בכל כוחו, מוכסח לו שהקב"ה יכבה את אש היצר הרע שמסית אותו לדבר עבירה.

ולכן מפרש את הפסוק בתחילת פרשת עריות **לֹא תִקְרַבו לְגִלּוֹת עֵרֹוּה אִנִּי ה'**, 'אני ראשי תיבות של הפסוק בדניאל (גו) **אֲתוֹן נִוְרָא יִקְדָּתָא** - 'כבשן אש בוערת', לרמז שבשעה שהיצר הרע מבעיר את הגוף, שיחשוב על כבשן אש בוערת של הגיהנום שהולכת לשרוף אותו, ועל ידי זה הקב"ה יעזור לו שלא יחטא.

וכך גם מסביר את הפסוק בתהילים (כא) **תְּשִׁיתֶמוּ כְּתַנּוּר אֵשׁ לַעֲת פְּנִיָה**, ה' באפו יבלעם ותאכלם אש', שאם בשעת ניסיון 'תשיתמו כתנור אש לעת פניו' שרואה את הגיהנום פתוחה מול פניו, אז יזכה לה' באפו יבלעם, שהקב"ה ישמיד את אותו יצר שמנסה להפילו בעבירה.

יום שלישי

קידוש השם

הדרגה הכי גבוהה שאדם יכול להגיע, זה לקיים את מצות

